

Laidiens: 06.07.2001., Nr. 105

Ministru kabineta noteikumi Nr.288

Rīgā 2001.gada 3.jūlijā (prot. Nr.31 5.§)

Noteikumi par darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem, kurām nav nepieciešama speciālā atļauja (licence) vai atļauja

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par radiācijas drošību un kodoldrošību"
3.panta pirmās daļas 5.punktu un 11.panta otrās daļas 3.punktu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka gadījumus, kuros darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem nav nepieciešama speciālā atļauja (licence) vai atļauja (turpmāk – darbības ar jonizējošā starojuma avotiem), jo cilvēku rīcība šīs darbības nespēj ietekmēt vai potenciālā jonizējošā starojuma doza un apstarošanas kaitīgā iedarbība ir tik maza, ka no radiācijas drošības viedokļa to var neņemt vērā.

2. Persona, kas veic darbības ar jonizējošā starojuma avotiem, nodrošina, lai tiktu ievēroti šo noteikumu 4.punktā norādītie jonizējošā starojuma avotu robežlielumi, un ir atbildīga par radiācijas drošību un kodoldrošību tās kontrolētajā zonā.

3. Ja nepieciešams veikt pārmaiņas darbībās ar jonizējošā starojuma avotiem un šīs pārmaiņas varētu būt nozīmīgas radiācijas drošībai un kodoldrošībai vai, tās veicot, var tikt pārsniegti šo noteikumu 4.punktā norādītie jonizējošā starojuma avotu robežlielumi, persona, kas veic attiecīgās darbības, informē Radiācijas drošības centru par nepieciešamajām pārmaiņām un, ja nepieciešams, pirms to veikšanas pieprasa speciālo atļauju (licenci) vai atļauju.

II. Jonizējošā starojuma avotu radioaktivitātes, dozas jaudas un daudzuma robežlielumi

4. Speciālā atļauja (licence) vai atļauja nav nepieciešama darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem, ja tiek izmantoti šādi jonizējošā starojuma avoti:

4.1. radioaktīvā viela. Izmantojot to, jāievēro viens no šādiem nosacījumiem:

4.1.1. kopējā radioaktivitāte attiecīgajam radionuklīdam nepārsniedz šo noteikumu 1.pielikumā noteikto lielumu;

4.1.2. īpatnējā radioaktivitāte attiecīgajam radionuklīdam uz masas vienību nepārsniedz šo noteikumu 1.pielikumā noteikto lielumu, ja radioaktīvās vielas kopējais daudzums nepārsniedz 1000 kg;

4.2. katodstaru caurule, kas paredzēta vizuālā attēla iegūšanai. Izmantojot to, jāievēro viens no šādiem nosacījumiem:

4.2.1. ekspluatācijas apstākļos, kas atbilst ražotāja nosacījumiem, katodstaru caurules radītā jonizējošā starojuma dozas jauda ir mazāka par 1 μ Sv stundā 0,1 m attālumā no jebkura sasniedzama aparāta virsmas punkta;

4.2.2. potenciālu starpība ir mazāka par 5 kV;

4.3. elektriskais aparāts. Izmantojot to, jāievēro viens no šādiem nosacījumiem:

4.3.1. ekspluatācijas apstākļos, kas atbilst ražotāja nosacījumiem, aparāta radītā jonizējošā starojuma dozas jauda ir mazāka par $1 \mu\text{Sv}$ stundā $0,1 \text{ m}$ attālumā no jebkura sasniedzama aparāta virsmas punkta;

4.3.2. potenciālu starpība ir mazāka par 5 kV ;

4.4. iekārta vai aparāts, kas satur slēgtu starojuma avotu un šajā starojuma avotā esošās radioaktīvās vielas kopējā radioaktivitāte, īpatnējā radioaktivitāte vai abi šie radioaktivitātes lielumi attiecīgajam radionuklīdam pārsniedz šo noteikumu 1.pielikumā norādītos lielumus. Izmantojot to, jāievēro viens no šādiem nosacījumiem:

4.4.1. ekspluatācijas apstākļos, kas atbilst ražotāja nosacījumiem, jonizējošā starojuma avota radītā dozas jauda ir mazāka par $1 \mu\text{Sv}$ stundā $0,1 \text{ m}$ attālumā no jebkura sasniedzama aparāta virsmas punkta;

4.4.2. sagaidāmā efektīvā starojuma doza iedzīvotājam ir mazāka par $10 \mu\text{Sv}$ gadā;

4.5. dūmu detektori, kuros izmanto amerīcija izotopu ^{241}Am , ja kopējā radioaktivitāte vienam detektoram nepārsniedz 74 kBq un to kopējais skaits – 100 vienību;

4.6. torija sakausējumi luminiscento lampu elektrodos, gāzu izlādes caurulēs un elektronu kineskopos, kā arī sakarsētu gāzes lampu kvēldiegos, ja attiecīgo izstrādājumu kopējais glabāšanai vienā uzņēmumā paredzēto vienību skaits nepārsniedz 10000 vienību gadā;

4.7. torijs speciālajos sakausējumos aviācijas dzinējos vai ugunsizturīgās laboratorijas ierīcēs, ja to kopējā masa nepārsniedz 1000 kg ;

4.8. torijs elektrodos metināšanai, ja torija koncentrācija ir mazāka par 5% un gadā izmantotais šādu elektrodu daudzums nepārsniedz 1000 kg ;

4.9. dabiskais radioaktīvais materiāls, kura īpatnējā radioaktivitāte pārsniedz šo noteikumu 1.pielikumā norādītos lielumus, ja šis materiāls nav speciāli apstrādāts, lai palielinātu tā īpatnējo radioaktivitāti. Izmantojot to, jāievēro nosacījums, ka, veicot darbības ar šo materiālu, darbinieku saņemtā kopējā jonizējošā starojuma doza nepārsniedz 1 mSv gadā.

5. Radionuklīdu maisījumam summē katra nuklīda kopējās vai īpatnējās radioaktivitātes dalījumu ar šo noteikumu 1.pielikumā norādīto lielumu attiecīgajam radionuklīdam un reizina ar šī nuklīda procentuālo koncentrāciju maisījumā. Ja šī summa ir mazāka par 1 vai vienāda ar 1, speciālā atļauja (licence) vai atļauja nav nepieciešama.

6. Ja šo noteikumu 1.pielikumā ir norādīts, ka radionuklīda (mātes nuklīda) sabrukšanas procesā rodas citi radionuklīdi (meitas nuklīdi), kas ir minēti šo noteikumu 2.pielikumā, šo noteikumu 1.pielikumā norādītās radioaktivitātes vērtības attiecas ne tikai uz mātes nuklīdu, bet arī uz attiecīgajiem meitas nuklīdiem. Šajā gadījumā, lai noteiktu, vai darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem ir nepieciešama speciālā atļauja (licence) vai atļauja, izmanto mātes nuklīdam noteikto vērtību.

III. Darbību ar jonizējošā starojuma avotiem apturēšana

7. Radiācijas drošības centrs var apturēt darbības ar jonizējošā starojuma avotiem likuma "Par radiācijas drošību un kodoldrošību" 6.panta otrajā daļā noteiktajos gadījumos, kā arī ja tiek konstatēts, ka pārsniegti šo noteikumu 4.punktā norādītie jonizējošā starojuma avotu robežlielumi.

8. Ja ir pieņemts lēmums par darbību ar jonizējošā starojuma avotiem apturēšanu, Radiācijas drošības centrs ne vēlāk kā 10 dienas pēc lēmuma pieņemšanas rakstiski informē par to personu, kas veic attiecīgās darbības. Minētā

persona pārtrauc lēmumā norādītās darbības ar jonizējošā starojuma avotiem šī lēmuma saņemšanas dienā.

Ministru prezidents A.Bērziņš

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs V.Makarovs

Noteikumi stājas spēkā ar 2001.gada 7.jūliju.

1.pielikums

Ministru kabineta

2001.gada 3.jūlija noteikumiem Nr.288

Radioaktivitātes robežlielumi, kurus nepārsniedzot darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem nav nepieciešama speciālā atļauja (licence) vai atļauja

Nr. p.k.	Radionuklīds ¹	Kopējā radioaktivitāte, Bq	Īpatnējā radioaktivitāte, Bq/g
1.	3H	1 x 10 ⁹	1 x 10 ⁶
2.	7Be	1 x 10 ⁷	1 x 10 ³
3.	14C	1x 10 ⁷	1 x 10 ⁴
4.	15O	1 x 10 ⁹	1 x 10 ²
5.	18F	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
6.	22Na	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
7.	24Na	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹
8.	31Si	1 x 10 ⁶	1 x 10 ³
9.	32P	1 x 10 ⁵	1 x 10 ³
10.	33P	1 x 10 ⁸	1 x 10 ⁵
11.	35S	1 x 10 ⁸	1 x 10 ⁵
12.	36Cl	1 x 10 ⁶	1 x 10 ⁴
13.	38Cl	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹
14.	37Ar	1 x 10 ⁸	1 x 10 ⁶
15.	41Ar	1 x 10 ⁹	1 x 10 ²
16.	40K	1 x 10 ⁶	1 x 10 ²
17.	42K	1 x 10 ⁶	1 x 10 ²
18.	43K	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
19.	45Ca	1 x 10 ⁷	1 x 10 ⁴
20.	47Ca	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
21.	46Sc	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
22.	47Sc	1 x 10 ⁶	1 x 10 ²
23.	48Sc	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹

24.	48V	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹
25.	51Cr	1 x 10 ⁷	1 x 10 ³
26.	51Mn	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹
27.	52Mn	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹
28.	52mMn	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹
29.	53Mn	1 x 10 ⁹	1 x 10 ⁴
30.	54Mn	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
31.	56Mn	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹
32.	52Fe	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
33.	55Fe	1 x 10 ⁶	1 x 10 ⁴
34.	59Fe	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
35.	55Co	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
36.	56Co	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹
37.	57Co	1 x 10 ⁶	1 x 10 ²
38.	58Co	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
39.	58mCo	1 x 10 ⁷	1 x 10 ⁴
40.	60Co	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹
41.	60mCo	1 x 10 ⁶	1 x 10 ³
42.	61Co	1 x 10 ⁶	1 x 10 ²
43.	62mCo	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹
44.	59Ni	1 x 10 ⁸	1 x 10 ⁴
45.	63Ni	1 x 10 ⁸	1 x 10 ⁵
46.	65Ni	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
47.	64Cu	1 x 10 ⁶	1 x 10 ²
48.	65Zn	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
49.	69Zn	1 x 10 ⁶	1 x 10 ⁴
50.	69mZn	1 x 10 ⁶	1 x 10 ²
51.	72Ga	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹
52.	71Ge	1 x 10 ⁸	1 x 10 ⁴
53.	73As	1 x 10 ⁷	1 x 10 ³
54.	74As	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
55.	76As	1 x 10 ⁵	1 x 10 ²
56.	77As	1 x 10 ⁶	1 x 10 ³
57.	75Se	1 x 10 ⁶	1 x 10 ²
58.	82Br	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
59.	74Kr	1 x 10 ⁹	1 x 10 ²

60.	76Kr	1 x 10 ⁹	1 x 10 ²
61.	77Kr	1 x 10 ⁹	1 x 10 ²
62.	79Kr	1 x 10 ⁹	1 x 10 ³
63.	81Kr	1 x 10 ⁷	1 x 10 ⁴
64.	83mKr	1 x 10 ¹²	1 x 10 ⁵
65.	85Kr	1 x 10 ⁴	1 x 10 ⁵
66.	85mKr	1 x 10 ¹⁰	1 x 10 ³
67.	87Kr	1 x 10 ⁹	1 x 10 ²
68.	88Kr	1 x 10 ⁹	1 x 10 ²
69.	86Rb	1 x 10 ⁵	1 x 10 ²
70.	85Sr	1 x 10 ⁶	1 x 10 ²
71.	85mSr	1 x 10 ⁷	1 x 10 ²
72.	87mSr	1 x 10 ⁶	1 x 10 ²
73.	89Sr	1 x 10 ⁶	1 x 10 ³
74.	90Sr+	1 x 10 ⁴	1 x 10 ²
75.	91Sr	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹
76.	92Sr	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
77.	90Y	1 x 10 ⁵	1 x 10 ³
78.	91Y	1 x 10 ⁶	1 x 10 ³
79.	91mY	1 x 10 ⁶	1 x 10 ²
80.	92Y	1 x 10 ⁵	1 x 10 ²
81.	93Y	1 x 10 ⁵	1 x 10 ²
82.	93Zr+	1 x 10 ⁷	1 x 10 ³
83.	95Zr	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
84.	97Zr+	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹
85.	93mNb	1 x 10 ⁷	1 x 10 ⁴
86.	94Nb	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
87.	95Nb	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
88.	97Nb	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
89.	98Nb	1 x 10 ⁵	1 x 10 ¹
90.	90Mo	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
91.	93Mo	1 x 10 ⁸	1 x 10 ³
92.	99Mo	1 x 10 ⁶	1 x 10 ²
93.	101Mo	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
94.	96Tc	1 x 10 ⁶	1 x 10 ¹
95.	96mTc	1 x 10 ⁷	1 x 10 ³